

Concept-Participatiebeleid Haarlemmermeer in het kort

1. Waarom dit nieuwe beleid?

De gemeente Haarlemmermeer werkt al jaren met participatie — inwoners, ondernemers en organisaties denken en praten mee over plannen en beleid. Maar inwoners gaven aan dat ze vaak te weinig mogelijkheden hebben daarvoor. Ook de rijksoverheid heeft in een wet bepaald dat overheden participatiebeleid moeten hebben. En het is de wens van het bestuur van de gemeente om vast te leggen hoe we omgaan met inwoners, ondernemers en organisaties bij participatie.

Daarom heeft de gemeente in 2025 dit nieuwe, concept-participatiebeleid opgesteld.

Het is gebaseerd op gesprekken met dorps- en wijkraden, de Participatieraad, het Haarlemmermeers Ondernemersplatform, de Jongerengemeenteraad en medewerkers van de gemeente zelf.

Het doel is om samen duidelijkheid en vertrouwen te creëren: inwoners weten voortaan waar ze aan toe zijn, en de gemeente weet wat inwoners van haar mogen verwachten.

We hebben bewust gekozen om het beleid op te schrijven in gewone taal, met heldere begrippen en duidelijke stappen.

2. Participatie en de Omgevingswet

De Omgevingswet versimpelt en versnelt processen. Het idee is dat iemand die een plan of project heeft met de omgeving in gesprek gaat, waar eerder de gemeente dat vooral deed. Daarmee verbetert het plan en kan de gemeente afgewogen een beslissing nemen. Maar participatie is niet verplicht. De organisator van participatie mag zelf weten hoe hij de omgeving mee laat denken. Bij plannen in de Omgevingswet die de gemeente zelf maakt, is de gemeente verplicht zich aan zijn eigen participatiebeleid te houden.

3. Wat verstaan we onder participatie?

Participatie betekent: gevraagd en ongevraagd invloed uitoefenen op beleid, plannen en projecten van de gemeente. Dat is belangrijk omdat inwoners en anderen veel weten over een onderwerp of een gebied.

Invloed uitoefenen kan op verschillende manieren:

Niveau	Wat betekent het?	Wat doet de gemeente ermee?
Meedenken	Inwoners delen ideeën, meningen en ervaringen.	De gemeente gebruikt de inbreng om plannen te verbeteren.
Meepraten	Inwoners geven advies over oplossingen.	Adviezen wegen zwaar mee; als ze niet worden overgenomen, wordt uitgelegd waarom.
Meebeslissen	Inwoners en gemeente werken samen aan keuzes.	De gemeente voert de gezamenlijke besluiten uit binnen vastgestelde kaders.

Belangrijk: informeren is géén participatie. Inwoners moeten niet alleen iets horen, maar ook invloed kunnen uitoefenen. Informeren is wel nodig om te kunnen participeren.

Daarnaast onderscheiden we:

- Inwonerparticipatie: de gemeente heeft een plan en vraagt inwoners om mee te denken.
- Overheidsparticipatie: inwoners of organisaties hebben een plan en de gemeente denkt mee of ondersteunt.

Dit beleid gaat over inwonerparticipatie.

4. De ambitie van de gemeente

We maken werk van participatie, omdat we geloven dat het samen beter wordt. We willen samen bouwen aan een leefbare, betrokken en betrouwbare gemeente.

Participatie moet zorgen voor:

- Betere plannen en besluiten door kennis uit de samenleving.
- Meer begrip en vertrouwen tussen inwoners en gemeente.

- Meer gedeelde verantwoordelijkheid voor onze leefomgeving.

We beseffen: niet iedereen kan altijd tevreden zijn. De gemeenteraad neemt uiteindelijk besluiten, waarbij het algemeen belang leidend is.

5. Wat inwoners belangrijk vinden (en wat we ermee doen)

Uit alle gesprekken kwamen zes duidelijke wensen naar voren:

1. **Wees transparant** – zeg waar het over gaat en wat er met de inbreng gebeurt.
2. **Begin op tijd** – laat inwoners meedenken vanaf het eerste idee.
3. **Betrek inwoners goed** – neem ze mee in het proces en de inhoud
4. **Maak het begrijpelijk** – geen ingewikkelde documenten, maar heldere samenvattingen.
5. **Geef terugkoppeling** – laat zien wat met reacties is gedaan.
6. **Houd het betekenisvol** – doe het niet voor een vinkje, maar omdat het iets oplevert.
7. **Zorg voor goede communicatie** – gebruik meerdere kanalen en manieren.

Deze punten vormen de basis voor de afspraken die we in hoofdstuk 8 van het beleid hebben vastgelegd (zie verderop).

6. Randvoorwaarden en houding

Goede participatie vraagt ook om houding en gedrag:

- Open en gelijkwaardig samenwerken,
- Respect voor ieders rol,
- Oog voor de mensen die niet vanzelf meepraten,
- En altijd terugkoppelen wat er met inbreng is gedaan.

We evalueren elk traject: wat ging goed, wat kan beter? Zo leren we voortdurend.

Het beleid betekent niet dat iedereen altijd overal over kan meepraten. Hoe we met wie participeren zetten we in een stappenplan.

7. De zeven Haarlemmermeerse participatievragen

Om elk participatietraject goed voor te bereiden, kijken we eerst hoe uitgebreid we participeren. Vervolgens gebruiken we steeds dezelfde zeven vragen om een participatieplan te maken.

Die zorgen dat we vooraf nadenken over het doel, de doelgroep en de juiste aanpak.

1. Wat is het doel van de participatie?
2. Wie willen we betrekken?
3. Waar kan het wel of niet over gaan (hoeveel ruimte is er)?
4. Hoeveel invloed heeft de inbreng op het besluit?
5. Welke rollen zijn er (inwoners, raad, college, medewerkers)?
6. Wanneer participeren we (momenten in het proces)?
7. Hoe participeren we (werkvormen en kanalen)?

Zo ontstaat er maatwerk per project, maar wel met een vaste, herkenbare structuur.

8. De afspraken – wat inwoners van de gemeente mogen verwachten

Als de gemeente Haarlemmermeer participeert, doet ze dit:

Tijdig – er is nog ruimte voor invloed.

Met de direct betrokkenen – we betrekken de mensen die het raakt.

Open – we staan open voor ideeën en perspectieven.

Duidelijk en transparant – we leggen uit wat het proces is en hoeveel invloed er is.

Gelijk geïnformeerd – iedereen krijgt dezelfde, begrijpelijke informatie.

Omdat het bijdraagt – participatie is geen doel op zich, maar een middel voor betere plannen.

Inclusief – we zorgen dat ook stille of moeilijk bereikbare groepen meedoen.

Met terugkoppeling en evaluatie – we laten zien wat er met de inbreng is gedaan.

Doordacht – elk traject start met een participatieplan, gebaseerd op de zeven vragen.

9. En wat nu?

Het participatiebeleid is nog concept. De gemeente wil het bij alle Haarlemmermeesters toetsen voordat het definitief wordt vastgesteld. Dat doen we via een digitale enquête en gesprekken waarvoor mensen zich kunnen aanmelden. Daarna maken we het beleid af en stellen we het vast.

Na vaststelling:

- wordt het beleid uitgevoerd bij nieuwe plannen,
- krijgt het *uitdaagrecht* (het recht om gemeentelijke taken over te nemen) verdere uitwerking,
- en wordt het beleid in 2028 geëvalueerd — samen met inwoners en partners.

Samenvattend

Met dit beleid wil de gemeente Haarlemmermeer:

Samenwerken aan plannen die beter passen bij de samenleving, in openheid, met duidelijke afspraken en ruimte voor echte invloed.